

CZU: 347.952

PRINCIPIUL DISPONIBILITĂȚII, FUNDAMENTUL FUNCȚIONAL AL PROCEDURII DE EXECUTARE

Anatolie BĂNĂRESCU,
master în drept, executor judecătoresc

În prezentul studiu este analizat principiul disponibilității, care prin valoarea sa juridică și interesul aplicativ, reprezintă fundamentul funcțional al procedurii de executare cu excepția cazurilor când o astfel de procedură devine caducă datorită unor împrejurări ce nu depind de voința creditorului (executarea benevolă a documentului executoriu de către debitor, decesul creditorului și neadmiterea succesiunii în drepturi procedurale, sau cazul în care, potrivit legislației, este stabilit un alt mod de executare).

Cuvinte-cheie: executare benevolă, principiul disponibilității, executare silită, operațiuni juridice, executor judecătoresc.

PRINCIPLE OF AVAILABILITY THE OPERATIONAL BASIS OF THE ENFORCEMENT PROCEDURE

Anatolie BANARESCU,
Master in law, bailiff

The present study examines the principle of availability, which by its legal value and applicative interest, is the functional basis of the enforcement procedure with the exception of cases where such a procedure becomes obsolete due to circumstances that do not depend on the will of the creditor (voluntary execution of the document enforcement by the debtor, the death of the creditor and the non-admission of the succession in procedural rights, or the case where, according to the law, another enforcement procedure is established).

Keywords: voluntary execution, principle of availability, forced execution, legal operations, bailiff.

Introducere. Printre principii ale dreptului procesual civil care își extind exigențele în materia executării silită un loc deosebit revine principiului disponibilității. Prin valoarea sa juridică și interesul aplicativ, acest principiu reprezintă fundamentul funcțional al procedurii de executare, cu excepția cazurilor când o astfel de procedură devine caducă datorită unor împrejurări ce nu depind de voința creditorului (executarea benevolă a documentului executoriu de către debitor, decesul creditorului și neadmiterea succesiunii în drepturi procedurale, sau cazul în care, potrivit legislației, este stabilit un alt mod de executare).

Spre deosebire de celelalte principii aplicabile procedurii de executare, principiul disponibilității reprezintă fundamentul dinamic al activității execuționale și unele dintre cele mai importante componente structurale ale acestuia sunt reflectate în art. 4 CE RM, însă aceste aspecte nu acoperă pe deplin dimensiunile juridice ale principului în cauză.

Rezultate și discuții Dreptul creditorului de a renunța la executarea începută

Printre drepturile de dispoziție ale creditorului ce pot fi desprinse din dispoziția de la art. 4 CE RM un loc deosebit revine dreptului de a renunța la executarea începută, care, conform principiului disponibilității, poate fi realizat la orice fază a procedurii de executare silită (art. 4 alin. (1) CE RM).

Întrucât în literatura de specialitate [10, p. 82; 12, p. 27; 13, p. 36] acest drept este reflectat prin sintagma „dreptul de renunțare la executare”, considerăm că legiuitorul moldovean prin sintagma „la executarea începută” i-a îngădit creditorului posibilitatea de realizare a dreptului respectiv numai în cadrul procedurii declanșate, ceea ce ar însemna că până la intentarea procedurii de executare sau după încetarea acesteia creditorul nu ar mai dispune de acest drept.

Ținând cont de scopul pe care îl pretinde creditorul la realizarea acestui drept, considerăm că sintagma „dreptul de a renunța la

executare” nu reflectă în mod corespunzător valențele juridice ale dreptului în cauză, deoarece în realitate s-ar prezuma că creditorul renunță în general la procedura execuțională și nu doar la urmărirea bunurilor debitorului, ceea ce în practică ar putea crea unele confuzii în situația în care creditorul renunță la realizarea unui act procedural al executorului.

Pentru a aduce claritate asupra acestui aspect terminologic ne vom referi la noțiunea de executare consemnată de eminentul savant român Eugen Herovanu [7, p. 23], în viziunea căruia „Execuțiunea silită e un complex de operațiuni juridice, lăsate în sarcina tribunalelor ordinare și supuse normelor și procedurilor folosite în afacerile judiciare contencioase”. Constatate ce atestă că autorul ei la definirea procedurii de executare silită a pus accentul pe dreptul obiectiv menit să reglementeze activitățile execuționale, îndosind astfel disponibilitatea părților care determină intentarea acestei proceduri.

Prin urmare, luând în consi-

derare faptul că executarea silită este constituită dintr-o totalitate de activități, este evident că creditorul sau persoanele care au declanșat procedura de executare silită nu pretind să renunțe la întreaga procedură execuțională, deoarece nu însăși procedura constituie un scop al creditorului, ci, în virtutea principiului disponibilității, acestuia îi este oferită libertatea juridică de a renunța la obiectul executării consemnat în documentul executoriu.

Cu titlu de excepție de la această precizare putem admite încheierea contractului de tranzacție între creditor și debitor după intentarea procedurii de executare silită, în temeiul căruia părțile concesiionând reciproc au convenit de a înceta procedura de executare prin renunțarea la executarea silită, stabilind prin conținutul contractului un alt mod de executare benevolă cu menținerea sau modificarea obiectului executării.

De precizat în context că contractul de tranzacție prin valoarea sa juridică reprezintă un act de disponibilitate distinct ce se realizează prin acordul reciproc al părților, în temeiul căruia efectele materiale ar putea fi delimitate de cele procedurale, ceea ce i-ar permite creditorului să renunțe la procedura de executare silită cu menținerea obiectului executării.

În scopul înlăturării acestei inadvertențe și prevenirii apariției unor dificultăți la realizarea acestui drept al creditorului, cu titlu *de lege ferenda*, considerăm că ar fi oportun ca sintagma „*dreptul de a renunța la executarea începută*” din alin. (1) art. 4 CE RM să fie înlocuită cu sintagma „*dreptul de a renunța la obiectul executării*” care va reflecta într-un mod mai adecvat esența juridică a dreptului respectiv.

Fără a schimba firul logic, menționăm că termenul „*renunțare*” își trage sevele din latinescul „*renuntiare*” [4, p. 915], ceea ce înseamnă a se lăsa de ceva, a întrerupe, a înceta de a mai face ceva, a părăsi de bunăvoie. În aparență, acesta pare a fi incompatibil cu realizarea unui drept câștigat în baza unui act jurisdicțional, însă dacă îi

apreciem efectele sale juridice pe care le generează la etapa de executare silită, este evident că prin această disponibilitate se încetează un raport juridic execuțional.

Pentru a aduce o motivație suplimentară asupra realizării dreptului de renunțare la executare, îl vom cita pe ilustrul savant francez Marcel Planiol [11, p. 75], care consemna că „*renunțarea la drept la fel reprezintă o modalitate de realizare a acestuia*” – talmăcire nelipsită de noimă și suport normativ. În cazul nostru aceasta ar însemna că creditorul își realizează dreptul său asupra obiectului executării prin renunțarea la el datorită libertății juridice pe care i-o oferă dreptul obiectiv în baza principiului disponibilității.

Analizând modul de realizare a acestui drept, observăm că realizarea lui este condiționată de două aspecte, adică de disponibilitatea materială a creditorului de a renunța la dreptul său subiectiv consemnat într-un document executoriu și de disponibilitatea procesuală în temeiul căreia acesta trebuie să realizeze formalitățile prescrise de legislația în domeniu pentru ca renunțarea sa la obiectul executării să-și poată produce efectele juridice din punct de vedere legal.

Pornind de la primul aspect al acestui drept ce poate fi desprins din natura sa juridică, care este fundamentată pe o disponibilitate materială, este evident că el se referă la aptitudinea legală a creditorului de a se autodetermina la renunțarea urmării bunurilor debitorului după obținerea documentului executoriu, indiferent de faptul dacă a fost intentată sau nu procedura de executare silită ori dacă aceasta a fost încetată.

Cât privește aspectul procesual al dreptului creditorului de a renunța la executare, acesta se individualizează printr-un caracter accesoriu ce se află într-o dependență de momentul realizării disponibilității materiale, deoarece dacă creditorul va renunța la obiectul executării până la intentarea procedurii de executare silită, atunci asupra acestei renunțări nu se va mai extinde aspectul procesual, întrucât

procedura de executare silită nu a fost declanșată și nu poate fi vorba despre o disponibilitate procesuală în realizarea dreptului respectiv.

Reieșind din efectele juridice pe care le generează dreptul creditorului de a renunța la procedura de executare, considerăm că după esența sa juridică acest drept dispune de unele asemănări cu un drept de dispoziție din cadrul procesului civil, și anume: cu dreptul reclamantului de a renunța la acțiune. Spre deosebire de dreptul reclamantului de a renunța integral sau parțial la acțiune, alin. (1) art. 4 CE RM ce vizează, inclusiv, dreptul creditorului de a renunța la procedura de executare nu conține careva precizări în acest sens. În practică este însă posibil ca creditorul să renunțe integral sau parțial la dreptul său subiectiv supus executării. Exemplu în acest sens poate fi situația când creditorul renunță la dobânzile de întârziere sau la alte penalități prescrise în documentul executoriu, dar nu renunță la suma datorată.

Analizând diversitatea situațiilor care pot fi întâlnite în practică, putem distinge două modalități de renunțare a creditorului la obiectul executării: renunțarea extraprocedurală și renunțarea procedurală.

Pornind de la prima varietate de renunțare – extraprocedurală, putem menționa că prin finalitățile sale această formă de renunțare ne-ar crea o impresie greșită precum că realizarea principiului disponibilității nu s-ar atribui la procedura de executare silită, deoarece nu se întreprind în acest sens careva acte de dispoziție, cu excepția cazului când părțile au încheiat un contract de tranzacție prin care creditorul s-a obligat să renunțe integral la obiectul executării.

Realizarea disponibilității extraprocedurale a creditorului se manifestă prin inacțiune, adică în cazul când acesta nu-și exercită pur și simplu dreptul său de a solicita intentarea procedurii de executare, ceea ce ar însemna că el nici nu-i pretinde debitorului să-și execute obligațiunea prescrisă în documentul executoriu, însă ulterior acest

drept prin efectul legii se prescrie în timp.

Renunțarea procedurală reprezintă actul de dispoziție al creditorului prin care se renunță parțial sau integral la obiectul executării după momentul intentării procedurii de executare silită, fapt pentru care legiuitorul a și conturat un temei distinct de încetare a procedurii de executare silită (art. 83 lit. g) CE RM). Pentru acuratețe juridică precizăm că chiar dacă legislația execuțională nu stabilește posibilitatea creditorului de a renunța parțial la obiectul executării, totuși, în virtutea disponibilității materiale asupra bunurilor supuse urmăririi, creditorul se poate autodetermina să renunțe parțial sau integral la obiectul executării. Spre exemplu, creditorul poate renunța la dobânzile de întârziere care au fost indicate în documentul executoriu, dar nu va renunța la creanța sa principală, însă pentru aceste situații de renunțare totală sau parțială consecințele sunt diferite.

Cât privește renunțarea procedurală, aceasta poate fi de două feluri: renunțarea parțială la obiectul executării silită, în cadrul căreia creditorul poate renunța la unele obligațiuni ale debitorului expuse în documentul executoriu, cum ar fi dobânzile contractuale, dobânzile de întârziere, penalitățile etc., iar activitățile executorului se vor reduce în mod corespunzător; renunțarea integrală la obiectul executării, caz în care executorul va dispune încetarea procedurii de executare.

Dincolo de particularitățile procesuale de realizare a acestui drept, este de menționat că realizarea dreptului de renunțare integrală la obiectul executării este pusă în sarcină persoanelor care, în limita împuternicirilor legale sau convenționale, au declanșat procedura de executare silită.

Dreptul creditorului de a solicita amânarea executării

Printre drepturile pe care le poate realiza creditorul în virtutea principiului disponibilității se individualizează și dreptul de a solicita amânarea procedurii de executare silită, drept care este recunoscut

în unanimitate de literatura de specialitate [10, p. 82; 12, p. 27; 13, p. 36], fiind validat de legislația în domeniu.

Pentru a putea determina finalitățile juridice ale acestui act de dispoziție al creditorului vom porni de la aspectul legal al acestui privilegiu ce urmează a fi desprins din dispoziția alin. (1) art. 4 CE RM, unde se consemnează că pe lângă dreptul de a cere executarea silită a documentelor executorii, precum și de a renunța la executarea începută „creditorul dispune de dreptul... de a amâna pornirea ei, în limitele prescripției dreptului stabilit”, ceea ce sub aspect terminologic creează o doză de incertitudine în ce privește modul de realizare a acestei prerogative legale.

Apreciind dimensiunile acestei disponibilități procesuale, considerăm că dreptul creditorului de a amâna pornirea procedurii de executare contravine logicii juridice din punct de vedere procedural, deoarece este imposibil să amâni o procedură de executare care nu a fost pornită, întrucât realizarea acestei disponibilități a creditorului derivă din însăși cererea lui de a intenta procedura de executare, care poate fi depusă la executorul judecătoresc în orice moment după ce a obținut documentul executoriu cu respectarea termenului de prescripție. Mai mult ca atât, conform art. 60 alin. (1) CE RM, procedura de executare se intentează la cererea creditorului următor, ceea ce ar însemna că această amânare ar fi condiționată de momentul înaintării cererii de către creditor, dar nicidecum prin depunerea unei cereri de amânare.

Sub acest aspect este evident că și executorul judecătoresc este pus în imposibilitate de a întocmi careva acte procesuale în acest sens, deoarece art. 60 CE RM nu-i conturează o posibilitate legală de a dispune printr-o încheiere amânarea intentării procedurii de executare, iar potrivit principiului legalității toate activitățile trebuie să corespundă exigențelor legale. Executorul, în baza cererii creditorului, este obligat în termen de 3 zile să intențeze procedura de executare, însă

din conținutul acestei prevederi reiese că executorul trebuie să indice în încheiere că se amână procedura de intentare a executării silită, ceea ce nu ar condiționa însăși intentarea procedurii de executare.

În scopul înlăturării acestei dificultăți, considerăm ca această opțiune conturată la alin. (1) art. 4 CE RM necesită de a fi expusă într-o altă redacție, prin care s-ar menționa că creditorul poate solicita executorului judecătoresc amânarea realizării unor acte sau activități execuționale.

Admițând realizarea în practică a acestei propuneri de legea *ferenda*, considerăm că creditorul ar întâmpina unele dificultăți la realizarea acestei opțiuni legale, deoarece, potrivit art. 76 CE RM, „executorul judecătoresc poate amâna executarea la cererea unei părți sau din oficiu, ținând cont de interesele primordiale ale creditorului...”, ceea ce ar însemna că această acțiune a creditorului s-ar extinde numai asupra unui act sau unei activități procesuale, dar nu asupra întregii procedurii de executare.

În doctrina română se susține că „uneori cursul procesului execuțional este oprit datorită unor împrejurări voite de părți, reflectând astfel principiul disponibilității în procesul civil, sau independent de voința lor când părțile se află în imposibilitatea continuării procesului execuțional datorită unor cerințe legale” [5, p. 60-61].

Faptul că legiuitorul a evitat să includă în cuprinsul normei legale unele precizări referitoare la extinderea principiului disponibilității asupra acțiunilor debitorului ne-ar putea crea falsa impresie că acest principiu se referă în mod exclusiv numai la creditor, deoarece, dacă ne referim la opțiunea de a solicita amânarea unor activități procesuale, trebuie să menționăm că aceasta îi revine și debitorului, motivații desprinse din precizările expuse în art. 76 CE RM.

Considerațiuni generale asupra actelor de dispoziție ale debitorului

Printre varietatea actelor de dispoziție ce pot fi realizate la

etapa de executare silită potrivit principiului disponibilității un loc aparte revine activităților care sunt puse de legislație la îndemâna debitorului datorită drepturilor pe care acesta le dobândește în virtutea poziției sale procesuale.

Chiar dacă în aparență legiuitorul, potrivit statutului juridic al creditorului la etapa de executare silită, i-a conturat acestuia o varietate mai largă de drepturi procesuale ce pot fi desprinse din principiul disponibilității, confirmându-i astfel o poziție prioritară față de debitor, totuși această situație procesuală nu poate îndosi posibilitatea debitorului de a realiza unele acte de dispoziție ce-i revin lui în temeiul principiului disponibilității.

Pășind peste modestia doctrinarilor care, analizând principiul disponibilității, au evitat să identifice actele de dispoziție ale debitorului ce pot fi realizate în cadrul procedurii de executare silită a hotărârilor judecătorești în materie civilă, în scopul înlăturării acestei incertitudini procesuale vom încerca să scoatem în relief unele acte de dispoziție pe care le poate realiza debitorul în baza principiului disponibilității [6; 10, p. 27].

Încercarea de a elucida cele mai răspândite acte de dispoziție ale debitorului la etapa de executare silită nu-și reduce importanța numai la aspectul teoretic, întrucât prin obiectivele sale această preocupare dispune și de un interes practic ce vine să nuanțeze finalitățile juridice ale fiecărui drept al debitorului, identificându-i limitele de extindere și dificultățile pe care le poate genera exercitarea acestuia în practică, deoarece în unele cazuri de modul de realizare a acestora depinde ulterioara soartă a procedurii de executare.

Analizând situațiile întâlnite în practică, devine evident că debitorul dispune, la fel ca și creditorul, de unele drepturi procesuale în limita poziției sale de subiect pasiv al procedurii de executare. Dar, spre regret, aceste drepturi nu și-au găsit până în prezent o abordare corespunzătoare în literatura de specialitate, ceea ce generează unele incertitudini asupra efecte-

lor juridice pe care le pot produce actele de dispoziție ale debitorului realizate în cadrul procedurii de executare.

Deoarece atât legislația României, cât și cea a Republicii Moldova în materie de executare silită nu conține unele reglementări proprii actelor de dispoziție ale debitorului ce pot fi realizate în baza principiului disponibilității, unele drepturi de dispoziție ale acestuia pot fi totuși desprinse din prevederile legale referitoare la contestația în materie de executare, amânare, suspendare, reîntoarcere a executării etc., ceea ce atestă că, potrivit drepturilor sale subiective, debitorul dispune de o libertate legală în realizarea unor acte care prin esența lor se atribuie la conținutul principiului disponibilității.

În virtutea acestor realități doctrinare, este de menționat că în practică pot fi întâlnite situații când conduita debitorului reprezintă însuși nucleul principiului disponibilității în materie de executare silită și, în mod special, determină realizarea actelor de dispoziție ale creditorului la declanșarea procedurii de executare silită, precum și la determinarea obiectului executării silită. Spre exemplu, dacă după momentul pronunțării hotărârii judecătorești debitorul, în virtutea principiului disponibilității, și-a executat în mod corespunzător obligațiunile ce-i revin prin dispozitivul hotărârii, atunci creditorul decede din posibilitatea de a-și realiza dreptul său de a solicita intentarea procedurii de executare.

Sub acest aspect este actuală opinia unor autori ruși [14, p. 18], care susțin că „conform principiului disponibilității, debitorul poate executa benevol obligațiunea sa care îi revine potrivit documentului executoriu, prevenind astfel necesitatea derulării procedurii de executare silită”. Însă, această afirmație nu acoperă întregul aspect metodologic prin care s-ar putea realiza prerogativa debitorului de a executa obligația prescrisă în documentul executoriu.

Prin urmare, argumentele invocate de acești autori ar putea constitui punctul de pornire în

stabilirea conduitei debitorului și în determinarea bunei-credințe a acestuia. Însă, această situație nu ar putea fi interpretată într-un mod absolut, deoarece prevenirea derulării procedurii de executare nu ar exclude realizarea principiului disponibilității, întrucât prin sine însăși această libertate a debitorului de a executa benevol documentul executoriu constituie o manifestare a disponibilității materiale în cadrul procedurii de executare silită și, conform art. 61 alin. (1) lit. h) CE RM, ar servi drept temei pentru refuz în intentarea procedurii de executare.

Precizarea referitoare la prevenirea necesității de a fi intentată procedura de executare atestă că suntem în lipsa unei etape de executare silită. Însă, acest fapt nu poate fi interpretat ca o inadmisibilitate a debitorului de a realiza careva acte de dispoziție în cadrul unei proceduri ce n-a fost declanșată, deoarece esența acestui drept de dispoziție determină prin sine existența procedurii de executare.

Prin urmare, putem concluziona că executarea benevolă de către debitor a hotărârii judecătorești constituie o varietate de realizare a principiului disponibilității la etapa de executare silită, prin evitarea unei astfel de proceduri (art. 60 CE RM) ce privează creditorul de posibilitatea de a solicita, potrivit dreptului său subiectiv recunoscut de legislație, intentarea procedurii de executare, care, la rândul său, este condiționată de conduita debitorului.

Cu titlu de excepție de la această situație putem aduce reaua-credință a creditorului când acesta, cunoscând cu certitudine despre executarea benevolă a hotărârii judecătorești, totuși solicită prin cererea sa intentarea procedurii de executare, însă aceasta va avea un caracter provizoriu până când executorul judecătoresc va stabili că debitorul, anterior momentului înaintării cererii de către creditor, a executat benevol hotărârea judecătorească. Prin urmare, acest act de dispoziție al creditorului nu va produce careva efecte juridice ce țin de urmărirea bunurilor debito-

rului, întrucât executorul judecătoresc va fi nevoit conform legislației să dispună încetarea procedurii de executare silită.

O altă situație prin care s-ar exclude reaua-credință a creditorului în declanșarea procedurii de executare ar fi cazul în care creditorul nu a cunoscut despre executarea benevolă și în mod corespunzător de către debitor a obligațiilor ce derivă din documentul executoriu și a solicitat intentarea procedurii de executare silită. Însă, această dificultate ce poate să apară în practica execuțională este condiționată de obscuritățile ce s-au strecurat în prevederile Codului de executare al Republicii Moldova care legitimează opțiunea debitorului de a executa benevol hotărârea judecătorească sau alt document executoriu.

Prin urmare, putem constata că volumul drepturilor pe care le pot exercita părțile în baza principiului disponibilității la etapa de executare silită depinde în mare măsură de buna-credință și de diligența acestora la valorificarea drepturilor subiective încălcate, deoarece realizarea drepturilor de dispoziție ale părților în cadrul fazei de executare silită are ca scop final restabilirea efectivă a unui drept subiectiv lezat.

Dreptul debitorului de a executa benevol documentul executoriu

Printre drepturile debitorului ce pot fi desprinse din conținutul principiului disponibilității în cadrul procedurii de executare silită un loc mai controversat din punctul de vedere al regimului juridic îi revine dreptului de a executa benevol hotărârea judecătorească, care datorită modului de realizare și efectelor pe care le generează asupra procedurii de executare ridică unele discuții având ca subiect inadvertențele ce s-au strecurat în Codul de executare al Republicii Moldova.

Chiar dacă opțiunea respectivă a debitorului nu a fost menționată expres în art. 4 CE RM, totuși prin efectele sale pe care le generează asupra procedurii de executare silită se atestă că această prerogativă legală reprezintă o disponibilitate a debitorului în drepturile sale ce-i

revin potrivit calității procesuale pe care o dobândește numai după momentul când hotărârea judecătorească sau documentul executoriu au devenit susceptibile de a fi executate.

Într-o opinie doctrinară [1, p. 395], acest act de dispoziție al debitorului este asimilat cu achisarea [8, p. 485], susținându-se că „*Nimic însă nu împiedică partea, care a pierdut în proces, să execute de bunăvoie sentința despre al cărei conținut are cunoștință, precizându-se totodată că executarea de bunăvoie poate să fie expresă, atunci când partea a dat o declarație scrisă că se mulțumește cu hotărârea dată, sau tacită, când executarea ei totală nu mai lasă nicio îndoială asupra intenției celui care a pierdut în proces*”.

Aici considerăm necesar să precizăm că pentru realizarea de către debitor a dreptului de executare benevolă nu este suficientă doar existența unei hotărâri judecătorești sau a documentului executoriu care ar fi susceptibile de executat, dar mai este necesar ca debitorul să cunoască despre existența acestora, deoarece în practică se întâlnesc numeroase situații când debitorul efectiv nu cunoștea despre existența procesului judiciar în temeiul căruia s-a adoptat hotărârea judecătorească și s-a eliberat titlul executoriu. Acest incident apare din cauza obscurităților ce s-au strecurat în legislația procesului civilă a Republicii Moldova referitoare la citarea publică (art. 108 alin. (1) CE RM) și care continuă să-și producă efecte negative în cadrul procedurii de executare silită.

Prin urmare, aceste obscurități legale pot facilita reaua-credință a reclamantului în oferirea unor asigurări declarative din punct de vedere legal, care pot fi ilustrate prin diferite situații ce se întâlnesc în practică. Spre exemplu, este cazul în care reclamantul, cunoscând cu certitudine domiciliul real al părâtului, indică în cererea de chemare în judecată o adresă greșită și declară în instanță că nu a reușit să afle domiciliul acestuia solicitând astfel citarea publică în scopul de a-l priva pe părât de posibilitatea de a

se apăra contra pretențiilor înaintate. Drept urmare, după rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești, debitorul este privat de posibilitatea de a executa benevol hotărârea judecătorească, întrucât el nu a cunoscut despre existența procesului.

Ajustând aceste situații la câmpul legal de realizare a dreptului debitorului de a executa benevol documentul executoriu, lesne observăm că legiuitorul moldav a îngăduit posibilitatea debitorului în exercitarea acestui act de dispoziție, deoarece, potrivit art. 60 alin. (3) CE RM, debitorul poate realiza această prerogativă deja în cadrul unei procedurii de executare silită, care prin esența sa este incompatibilă cu executarea benevolă.

Prin urmare, din dispoziția normei citate *supra* devine evident că acordarea termenului de 15 zile debitorului pentru a executa benevol documentul executoriu este prin sine însăși o acțiune de executare, deoarece sub aspect succesiv această acțiune a executorului judecătoresc este realizată concomitent și/sau ulterior momentului emiterii încheierii de intentare a procedurii de executare, iar prin efectele juridice ale acestei acțiuni debitorul este preavizat despre intentarea procedurii de executare, executorul judecătoresc urmând să evite realizarea unor activități de asigurare și urmărirea forțată a bunurilor debitorului în interiorul termenului acordat pentru executarea benevolă.

Apreciind efectele juridice pe care le generează acordarea termenului respectiv pentru executarea benevolă, lesne observăm că prin stabilirea de către executor a termenului de executare benevolă se știrbează vocația debitorului de a dispune de acest drept, deoarece autodeterminarea debitorului în realizarea dreptului de executare benevolă este condiționată de încheierea executorului judecătoresc privind intentarea procedurii de executare.

Prin urmare, acest drept de dispoziție al debitorului nu poate fi asimilat cu cel prevăzut de noul Cod de procedură civilă al României [2], care prin esența sa implică executarea benevolă a do-

cumentului executoriu până la momentul pornirii procedurii de executare, cel puțin din simplul motiv că sesizarea executorului judecătoresc fără acordarea unui termen de executare benevolă implică cheltuieli suplimentare în seama debitorului.

În legislația română acest drept al debitorului de a executa benevol hotărârea judecătorească sau un alt document executoriu este legitimat de art. 622 alin. (1) din noul Cod de procedură civilă, care prevede: „*Obligația stabilită prin hotărârea unei instanțe sau printr-un alt titlu executoriu se aduce la îndeplinire de bunăvoie*”, ceea ce ar însemna că creditorul ar trebui să-i aducă la cunoștință debitorului documentul executoriu și să-i propună executarea benevolă a acestuia.

Prin urmare, datorită acestei prezumții legale, în doctrina română [8, p. 885; 10, p. 27] dreptul debitorului de a executa de bunăvoie obligațiile stabilite printr-un titlu executoriu îmbracă haina unui principiu distinct al procedurii de executare în materie civilă, constituind astfel fundamentul structural al acestui drept de dispoziție al debitorului.

Dincolo de aceste interpretări, este de amintit aici aserțiunea ce aparține lui Ioan Leș [8, p. 885], potrivit căreia opțiunea debitorului de a executa benevol documentul executoriu este considerată o soluție novatoare în privința unor instituții importante ale executării care contribuie la realizarea cu celeritate a urmăririi silită.

Referindu-se la efectele juridice pe care le generează executarea benevolă de către debitor a documentului executoriu, unii autori [10, p. 27] asimilează executarea benevolă cu „*achisarea tacită la hotărâre sau la un alt înscris care, potrivit legislației, constituie un astfel de titlu*”, ceea ce ar însemna că prin realizarea acestui drept s-ar preveni realizarea unor activități procesuale de către executorul judecătoresc în privința urmăririi bunurilor debitorului.

Pe lângă incidentele anterior analizate, putem admite și unele situații ce pot fi întâlnite în practi-

că când prin realizarea unor acte de dispoziție de către creditor debitorul ar putea fi privat de posibilitatea de a executa benevol hotărârea judecătorească sau alt document executoriu. Un astfel de incident ar fi cazul când creditorul a renunțat la obiectul executării și a refuzat depunerea cererii de intentare a procedurii de executare, ceea ce ar însemna că debitorul este exonerat de la executare. O altă situație similară ce ar putea fi admisă în baza exigențelor prevăzute de art. 60 CE RM, care l-ar priva pe debitor de posibilitatea de a executa benevol documentul executoriu, este atunci când după emiterea încheierii de intentare a procedurii de executare creditorul face o cerere prin care renunță la executare, iar executorul judecătoresc, în baza lit. g) art. 83 CE RM, va emite o încheiere prin care va dispune încetarea procedurii de executare.

Concluzii

Analizând finalitatea acestui act de dispoziție al debitorului, putem nuanța că prin executarea benevolă a hotărârii judecătorești se confirmă că acesta este mulțumit cu soluția primei instanțe de judecată și renunță la exercitarea dreptului de a apela hotărârea respectivă. Mai mult ca atât, prin executarea benevolă a hotărârii judecătorești sau a documentului executoriu se confirmă buna-credință și diligența debitorului la realizarea drepturilor procesuale în cadrul procedurii de executare silită, iar pentru executarea unor obligațiuni cu caracter pecuniar se previne totodată și încasarea dobânzilor de întârziere.

Rezumând asupra situațiilor ce pot fi întâlnite în practică și apreciind consecințele pe care le poate genera abuzul de drept al creditorului în cazul executării benevole de către debitor a hotărârii judecătorești, cu titlu de lege ferenda considerăm că prima frază din dispoziția de la alin. (3) art. 60 CE RM necesită a fi modificată după cum urmează: *În termen de 3 zile după primirea documentului executoriu și a dovezii prin care se confirmă că debitorul a fost somat despre executarea benevolă a documentului executoriu în termen de 15 zile de la momentul*

recepționării somației, executorul judecătoresc va emite o încheiere cu privire la intentarea procedurii de executare, pe care o expediază părților în termen de 3 zile după emitere.

Faptul că legiuitorul a evitat să includă în cuprinsul normei legale unele precizări referitoare la extinderea principiului disponibilității asupra acțiunilor debitorului ne-ar putea crea falsa impresie că principiul disponibilității în materie de executare se referă în mod exclusiv numai la creditor.

În practică pot fi întâlnite situații când renunțarea creditorului la executarea documentului executoriu este imposibilă datorită naturii juridice a obiectului supus executării, spre exemplu: printr-o hotărâre judecătorească s-a declarat nulitatea absolută a unui contract civil și s-a dispus aducerea părților la poziția inițială, caz în care executarea nu va putea fi încetată în baza unui contract de tranzacție, deoarece aceasta contravine prevederilor art. 217 CC RM.

O altă excepție când debitorul poate beneficia de o facilitare la executarea silită poate fi desprinsă din dispoziția de la art. 252 alin. (1) CPC RM, care prevede că „*în funcție de situația materială a părților sau de alte circumstanțe, instanța emitentă poate, la cererea participanților la proces sau la propunerea executorului judecătoresc, să amâne ori să eșaloneze executarea ei, precum și să schimbe modul sau ordinea de executare*”.

Referințe bibliografice

1. Cădere V.G. *Tratat de procedură civilă după legile de unificare și legile provinciale în vigoare*. Ed. a II-a. București: Tipografiile Române Unite, 1942. 606 p.
2. *Cod de procedură civilă al României*. În: Monitorul Oficial al României, 2012, nr. 545.
3. *Constituția Republicii Moldova*, adoptată de Parlamentul Republicii Moldova la 29.07.1994.
4. Codul de Executare al Republicii Moldova Publicat 05.11.2010 în Monitorul Oficial Nr. 214-220 art. Nr.:704

5. Comentariul Codului de Executare al Republicii Moldova. Cartea I. Executarea hotărârilor cu caracter civil. Chișinău: Ed. Bons Offices, SRL, 2010. 302 p.

6. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1994, nr.1.

7. Coteanu I., Seche L., Seche M. *Dicționar explicativ al limbii române*. București: Univers Enciclopedic, 1996. 1196 p.

8. Cotoi E. *Incidente în procedura de executare silită*. București: Universul Juridic, 2009. 318 p.

9. Gârbuleț I. *Principiile fundamentale ale executării silite*. În: *Revista Română de Executare Silită*, 2010, nr. 3, p. 27-33.

10. Herovanu E. *Teoria execuțiunii silite. Cercetări în domeniul problemelor ei fundamentale. Prima serie*. București: Editura Librăriei R. Cioflec, 1942. 540 p.

11. Leș I. *Noul Cod de procedură civilă, comentariu pe articole, art. 1-1133*. București: C.H. Beck, 2013. 620 p.

12. Leș I. *Tratat de drept procesual civil*. București: ALL Beck, 2001. 520 p.

13. Oprina E., Gârbuleț I. *Tratat teoretic și practic de executare silită*. Vol. I. *Teoria generală și procedurile execuționale*. București: Universul Juridic, 2013. 1807 p.

14. Planiol M. *Traité élémentaire de droit civil. Les preuves. Théorie générale des obligations. Les contrats. Les privilèges et les hypothèques. Tome deuxième*. Paris: H. Lamirauet et Cie éditeurs bibliothèque nationale de France, 1921. 860 p.

15. Porumb G. *Teoria generală a executării silite și unele proceduri speciale*. București: Editura Științifică, 1964. 680 p.

16. Stoica A. *Executarea silită imobiliară*. București: Universul Juridic, 2009. 312 p.

17. Балабин В.И., Левченко Л.В. *Действие принципа диспозитивности в исполнительном производстве*. В: *Правоведение*, 1992, № 3, с. 18.

DATE DESPRE AUTOR:
Anatolie BĂNĂRESCU,
Master in drept, executor
judcatoresc
Mail: banarsecu@mail.ru
Tel. 069130707

УДК: 342.7

ВНЕДРЕНИЕ ЕДИНОЙ СУДЕБНОЙ ИНФОРМАЦИОННО- ТЕЛЕКОМУНИКАЦИОННОЙ СИСТЕМЫ: ВОПРОСЫ ТЕОРИИ И ПРАКТИКИ

Александр БЕРНАЗЮК,

кандидат юридических наук, доцент
доцент кафедры истории и теории государства и права
Европейского университета

Статья посвящена исследованию вопросов теории и практики внедрения Единой информационно-коммуникационной системы в Украине. Автором поднимаются и рассматриваются проблемные вопросы, связанные с внедрением и началом функционирования Единой информационно-коммуникационной системы в Украине; исследованы практические и правовые вопросы, разрешение которых должно предшествовать полноценному функционированию системы. На основании проведенного исследования сформулированы возможные пути решения некоторых проблемных аспектов, связанных с началом функционирования Единой информационно-коммуникационной системы в Украине, а также определены направления дальнейшего развития законодательства в сфере регулирования электронного правосудия в Украине.

Ключевые слова: электронное правосудие, Единая информационно-коммуникационная система, электронная подпись.

INTRODUCTION OF A SINGLE JUDICIAL INFORMATION- TELECOMMUNICATION SYSTEM: ISSUES OF THEORY AND PRACTICE

Alexander BERNAZUK,

PhD in Law, Associate Professor
Associate Professor of the Department of History and Theory of the State
and rights of the European University

The article is devoted to the study of the theory and practice of the implementation of the Unified Information and Communication System in Ukraine. The author raises and considers problematic issues related to the implementation and launch of the Unified Information and Communication System in Ukraine; investigated practical and legal issues, the resolution of which should precede the full functioning of the system. On the basis of the conducted research, possible ways of solving some problematic aspects related to the launch of the Unified Information and Communication System in Ukraine were formulated, and directions for further development of legislation in the field of e-justice regulation in Ukraine were determined.

Keywords: e-justice, Unified information and communication system, electronic signature.

INTRODUCEREA UNUI SINGUR SISTEM DE INFORMARE- TELECOMUNICAȚII JUDICIARE: PROBLEME DE TEORIE ȘI PRACTICĂ

Alexander BERNAZUK,

Doctor în drept, conferențiar universitar Profesor asociat al Departamentului de
Istorie și Teorie a Statului și Dreptului a Universității Europene

Articolul este dedicat studiului teoriei și practicii implementării sistemului unificat de informare și comunicare în Ucraina. Autorul ridică și analizează aspecte problematice legate de implementarea și lansarea Sistemului Unificat de Informare și Comunicare în Ucraina; au examinat aspecte practice și juridice, a căror soluționare ar trebui să precede funcționarea completă a sistemului. Pe baza cercetării efectuate s-au formulat modalități posibile de soluționare a unor aspecte problematice legate de lansarea Sistemului Unificat de Informare și Comunicare în Ucraina și s-au stabilit instrucțiuni pentru dezvoltarea în continuare a legislației în domeniul reglementării e-justiției în Ucraina.

Cuvinte-cheie: e-justiție, sistem unificat de informare și comunicare, semnătura electronică.